Überblicksvorlesung

Römische Literatur II

15. Martial:

Epigramme

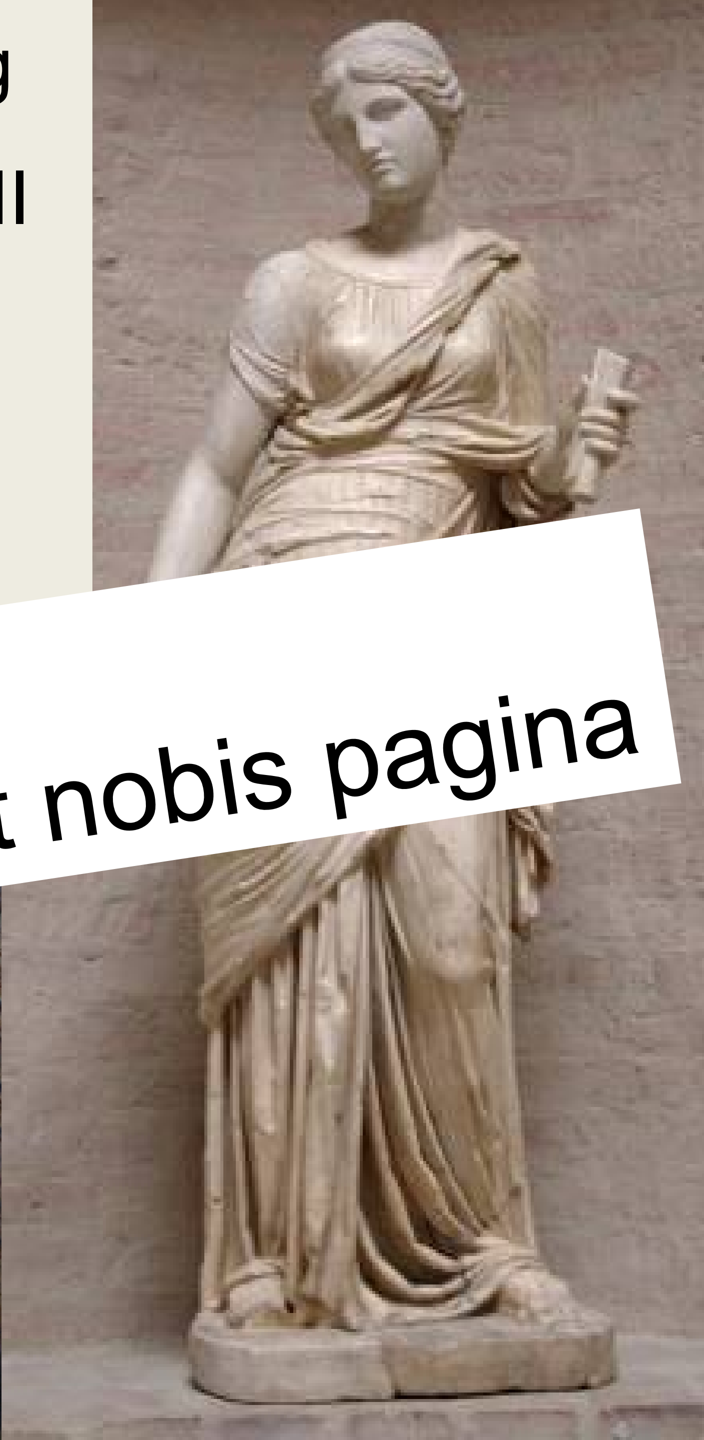

lasciva est nobis pagina

-> legendum est

Epigramm

ἐπίγραμμα
ἐπιγράμματα
ἐπιγράφω

Grabepigramm
Weihepigramm
„Beschreibung“
„Stimmung“
Spottepigramm

HOC EGO SVM TVMVLO MARCIANVS REDDITVS AEVO
NON DVM PERSEPHONES SPERABAM VISERE REGNA
CONSVLIBVS TVNC NATVS ERAM ITEROQVE SEVERO
ET FVLVO PARITER QVO COEPI DVLCIS HABERI
SEXTVS VT EXCESSIT COEPI LANGVESCERE IN ANNVM
APSTVLIT O SAEVA LVX NONA PARENTIBVS ORTA
PLANCTIBVS HEV MISERAE MATRIS PATRISQVE SIMITV
SPES MIHI QVAM MAGNA FVERAT SI ME MEA
FATA TVLISSENT
MVSAE MIHI DEDERANT PVERO FACVNDVS VT ESSEM
INVIDIT LACHESIS CLOTHO ME SAEVA NECAVIT
TERTIA NEC PASSA EST PIETATE REPENDERE MATRI
QVAM PIE QVAM CREBRE VENIT SACRA VIA TOTA
FLEVIT ET INMENSA TVRBA FVNVSQVE SECVTA
DIXERVNT FERALE DIEM STATIONIBVS ATRIS
QVOD TENERAE AETATI SPES FALLAX APSTVLIT ANNOS
NEC NON OMNIGENA PASSIM VICINIA VENIT
VT ME CVM FLOREM FATO MORIENTE VIDERENT
TV REDDAS AETERNE PIIS SOLACIA SEMPER
ET VITAM SERVES CVNCTIS GENERISQVE PIORVM

Catull (späte Republik)
Seneca († 65n.)
Martial (z.Zt. Titus, Domitian)
Ausonius (z.Zt. Gratian, 4. Jh.)
Ennodius (z.Zt. Theoderich, um 500)
Epigrammata Bobiensia

Plinius, cos. 100

Plin. epist. 7,4
§4 ... coepi reputare
maximos oratores hoc studii genus
et in oblectationibus habuisse
et in laude posuisse.

Catull (ca. 84–54)
carmina minora
carmina maiora

Catull. 50

Hesterno, Lucini, die otiosi
multum lusimus in tuis tabellis,
ut convenerat delicatos:
scribens versiculos uterque nostrum
ludebat numero modo hoc modo illo,
reddens mutua per iocum atque vinum.
[...]

carm. 1

Cui dono lepidum novum libellum
arido modo pumice expolitum?
Corneli, tibi:
Cornelius Nepos

- lepidus, a, um
- lepos, leporis, m.
- nugae (nugarum)
- ludere

Catull. 43 Hendekasyllabus

Salve, nec minimo puella naso
nec bello pede nec nigris ocellis
nec longis digitis nec ore sicco
nec sane nimis elegante lingua,
decoctoris amica Formiani.
ten provincia narrat esse bellam?
tecum Lesbia nostra comparatur?
o saeclum insapiens et infacetum!

Catull. 9

Verani, omnibus e meis amicis
antistans mihi milibus trecentis,
venistine domum ad tuos penates
fratresque unanimos anumque matrem?
venisti, o mihi nuntii beati!
visam te incolumem audiamque Hiberum
narrantem loca, facta, nationes,
ut mos est tuus, applicansque collum
iocundum os oculosque saviabor.
o quantumst hominum beatiorum,
quid me laetius beatiusve?

Seneca d.J.

- epistulae morales
- Tragödien
- u.v.a.m.
- Epigramme (?)

Seneca (wahrsch.)
Anthologia Latina 1-3, 14, 18, 49, 51-53 u.a.

Omnia tempus edax depascitur, omnia carpit,
omnia sede movet, nil sinit esse diu.
Flumina deficiunt, profugum mare litora siccat,
subsidunt montes et iuga celsa ruunt.
Quid tam parva loquor? Moles pulcherrima caeli
ardebit flammis tota repente suis.
Omnia mors poscit; lex est, non poena, perire;
hic aliquo mundus tempore nullus erit.

Martial (ca. 40 n.- ca. 104)

Plin. epist. 3,21

Mart. 10,20 (19)

- 1B.: Einweihung: Amphitheatrum Flavium i.J. 80 („colossus“)
- Epigrammbücher 1-14

„Daten vernetzen“

- Plinius d.J. schreibt über den Vesuvausbruch (i.J. 79) an Tacitus
- Plinius schreibt über den Tod des Martial
- Martial schreibt ein Gedichtbuch zur Eröffnung des Amphitheatrum Flavium (i.J. 80)
- …

Liber spectaculorum

1 Barbara pyramidum sileat miracula Memphis, ...

...

Omnis Caesareo cedit labor amphiteatro,
unum pro cunctis fama loquetur opus.

B. 13: Xenia
B. 14: Apophoreta

14,186 Vergilius in membranis
Quam brevis inmensum cepit membrana Maronem!
Ipsius vultus prima tabella gerit.

B. 1-12

- Variatio
  - Thema
  - Tonfall
  - Metrum
- Pointe
- Sprache

Mart. 6,53

Lotus nobiscum est, hilaris cenavit, et idem
inventus mane est mortuus
Andragoras.
Tam subitae mortis causam, Faustine,
requiris?
In somnis medicum viderat
Hermocraten.

Martial 5,58

Cras te victurum, cras dicis, Postume, semper.
Dic mihi, cras istud, Postume, quando venit?
Quam longe cras istud, ubi est? aut unde petendum?
Numquid apud Parthos Armeniosque latet?
Iam cras istud habet Priami vel Nestoris annos.
Cras istud quanti, dic mihi, possit emi?
Cras vives? hodie iam vivere, Postume, serum est:
Ille sapit, quisquis, Postume, vixit heri.

Vitam quae faciant beatiorem,
iucundissime Martialis, haec sunt:
res non parta labore sed relicta;
non ingratus ager, focus perennis;
lis numquam, toga rara, mens quieta;
vires ingenuae, salubre corpus;
prudens simplicitas, pares amici;
convictus facilis, sine arte mensa;
nox non ebria sed soluta curis;
non tristis torus et tamen pudicus;
somnus qui faciat breves tenebras:
quod sis esse velis nihilque malis;
summum nec metuas diem nec optes.

Einlesen: (mit Komm. + Übs.)

Mart. 5,58
1,63
5,9
8,35
2,65
2,15
1,16
9,68
5,56
10,47
5,20
3,43